

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 5. avgusta 2019. godine
Br. ref.:RK 1403/19

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI32/19

Podnosilac

Sylejman Januzi

**Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda
Rev. 397/2018 od 11. decembra 2018. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzie Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sylejman Januzi, sa prebivalištem u selu Bariljevo, opština Priština (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa advokat Ali Latifi iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [Rev. br. 397/2018] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 11. decembra 2018. godine, koje mu je uručeno 17. januara 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev za ocenu ustavnosti osporenog rešenja kojim su podnosiocu zahteva navodno povređena prava zagarantovana članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 4. [Oblik vladanja i podela vlasti], 21. [Opšta načela], 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 23. [Ljudsko Dostojanstvo], 24. [Jednakost Pred Zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 57. [Opšta načela] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članu 22. [Procesuiranje podnesaka] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 25. februara 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 4. marta 2019. godine, predsednica je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi.
7. Dana 13. marta 2019. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega da dostavi punomoćje koje dokazuje da on zastupa podnosioca zahteva u postupcima pred Sudom.
8. Istog dana, Sud je poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu i Direkciji za obrazovanje pri opštini Priština (u daljem tekstu: Direkcija za obrazovanje), u svojstvu zainteresovane strane.

9. Dana 19. marta 2019. godine, zastupnik podnosioca zahteva je dostavio traženo punomoćje Sudu.
10. Dana 22. jula 2019. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je radio kao nastavnik u periodu od 1. septembra 1974. do 19. novembra 1984. godine, a od 20. novembra 1984. do 17. januara 2014. godine kao bibliotekar u školi "Ali Kelmendi" u selu Bariljevo.
12. Dana 16. januara 2014. godine, podnosilac zahteva je odlukom [br. 03 br. 118-9261] Direkcije za obrazovanje obavešten da će mu zbog dostizanja starosne granice od 65 godinaradni odnos prestati 17. januara 2014. godine. Ovaj poslednje navedeni datum predstavlja datum penzionisanja podnosioca zahteva.
13. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je tražio od Direkcije za obrazovanje da mu se isplate tri mesečne plate kao jubilarne nagrade i dve mesečne plate na ime otpremnine za odlazak u penziju. Ovaj zahtev podnosioca je odbijen *"zbog nepostojanja zakonske odredbe o primeni kolektivnog ugovora od strane Vlade Kosova"*.
14. S obzirom na to da nije uspeo da dobije traženu naknadu, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud), kojim je tražio da se Direkcija za obrazovanje obaveže da mu prizna naknadu tri mesečne plate na ime jubilarne nagrade i dve mesečne plate na ime otpremnine za odlazak u penziju.
15. Dana 25. avgusta 2016. godine, Osnovni sud je presudom [C.br.409/2014] odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca. Kao razloge za odbijanje tužbenog zahteva, Osnovni sud je, između ostalog, naveo: (i) da se podnosilac zahteva pozvao na članove 43. i 44. Kolektivnog ugovora koje je istekao rok važenja jer je isti bio na snazi samo tri godine i to do 1. januara 2008. godine, a rok njegovog važenja nije produžen, i (ii) da član 6. Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 predviđa da kolektivni ugovor može biti sklopljen na određeno vreme i to na vremenski period ne duži od tri godine i da je to isto predviđeno i stavom 4 člana 9. Zakona o radu. U zaključku, Osnovni sud je naveo da se tužbeni zahtev podnosioca mora odbiti kao neosnovan u skladu sa članovima 7. i 8. Zakona o parničnom postupku zato što zakonske odredbe na kojima je podnosilac zasnovao svoj tužbeni zahtev nisu bile na snazi.
16. Protiv gore navedene presude Osnovnog suda, podnosilac je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog povrede materijalnog i procesnog prava, kao i zbog toga što je, prema njegovim rečima, presuda Osnovnog suda nepravilna i u suprotnosti sa *"Zakonom o radu, međunarodnim konvencijama i kolektivnim ugovorima"*.

17. Dana 19. marta 2018. godine, Apelacioni sud je presudom [AC.br.3835/2016] odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio presudu [C. br.409/14] Osnovnog suda od 25. avgusta 2016. godine. Apelacioni sud je obrazložio neosnovanost žalbe na osnovu činjenice da je, kako navodi, Osnovni sud pravilno odbio tužbeni zahtev podnosioca kao neosnovan i bez bitnih povreda odredaba parničnog postupka. Dalje, smatrao je da je Osnovni sud pravilno i u potpunosti izveo dokaze i činjenice i da je pravilno primenio materijalno pravo.
18. Protiv gore navedene presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, navodeći povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava.
19. Dana 11. decembra 2018. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Rev. br. 397/2018] odbacio kao nedozvoljen zahtev podnosioca za reviziju jer je vrednost spora bila ispod zakonske granice na osnovu koje se mogu razmatrati zahtevi za reviziju.

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud odbijanjem njegovog zahteva za reviziju kao nedozvoljen povredio njegova prava zaštićena članovima 3, 4, 21, 22, 23, 24, 31. i 57. Ustava i pravo zagarantovano članom 6. EKLJP.
21. Prema navodima podnosioca zahteva, Direkcija za obrazovanje *“nije primenila član 90 Zakona o radu i Kolektivnog ugovora, i time je povredila osnovna ljudska prava i slobode, zagarantovane Međunarodnom konvencijom iz 1948. godine, Ustavom Kosova, poglavlje I i II, kao i Zakon o radu, Kolektivni ugovor potpisan od strane Vlade Kosova, Ministarstva rada i socijalne zaštite, Ekonomske komore, Centralnog sindikata, koji garantuju svim javnim i privatnim službama da se nakon penzionisanja za svakih 10 godina isplaćuje po jedna plata i 2 mesečne plate zbog odlaska u penziju”*.
22. Podnosilac zahteva navodi da se u njegovom slučaju nisu poštovali članovi 42, 43. i 44. Opšteg kolektivnog ugovora, kao ni članovi 49, 50. i 51. Kolektivnog ugovora za zaposlene u osnovnom i srednjem obrazovanju u Republici Kosovo. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da se povreda člana 3. Ustava sastoji u tome da se ne postupa prema svima jednako zbog toga što, kako on navodi: *“neki od mojih kolega su dobili pravo na jubilarnu nagradu nakon penzionisanja, dok ja, sa druge strane, evo godinama tražim ovo neosporivo pravo”*.
23. Što se tiče odlučivanja od strane Vrhovnog suda, podnosilac zahteva navodi da se on nije upuštao u garancije koje Ustav daje *“svima bez razlika”*. Prema njegovim rečima, proizilazi da pojedini sudovi poštuju pravo na mesečne plate kao jubilarnu nagradu nakon penzionisanja, a da neki sudovi *“ne primenjuju ni Zakon o radu”* niti *“kolektivni ugovor”*.
24. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da se: *“ne dozvoli Vrhovnom sudu Kosova da povređuje osnovna ljudska prava i slobode, pozivajući se na član 211 tačka 3 ZPP-a i ne upuštajući se u tačku 4 gde su navedeni slučajevi kada je revizija uvek dozvoljena, kao što je spor iz radnog odnosa”*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje utvrđene Zakonom i Poslovnikom.
26. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1 i 7 člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

27. Sud se dalje poziva i na članove 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

28. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [Rev. br. 397/2018] Vrhovnog suda od 11. decembra 2018. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom i da je podneo zahtev u zakonom propisanom roku.
29. Međutim, pored ovih uslova, Sud takođe treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti utvrđene u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Konkretno, pravilo 39 (2) utvrđuje da:
- “(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.*
30. U tom pogledu, Sud prvo podseća da podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud svojim rešenjem [Rev. br. 397/2018] od 11. decembra 2018. godine povredio njegova prava zagarantovana članovima 3, 4, 21, 22, 23, 24, 31. i 57. Ustava i članom 6. EKLJP.

31. S tim u vezi, Sud primećuje da se podnosilac zahteva u suštini žali na to da u njegovom slučaju nije bilo pravičnog i nepristrasnog suđenja i da on nije uživao jednako postupanje u poređenju sa nekim njegovim kolegama, koje su, prema njegovim rečima, primile mesečne plate kao jubilarnu nagradu nakon penzionisanja, dok on nije primio iste. Prema rečima podnosioca, Vrhovni sud je prekršio zakon kada je iz svog obrazloženja isključio tačku 4 člana 211. Zakona o parničnom postupku, odbijajući njegov zahtev za reviziju kao nedozvoljen i ne argumentujući u vezi sa njegovim navodima o povredama Ustava. Takođe, podnosilac navodi da je pogrešno odlučeno kada nije dozvoljena primena Kolektivnog ugovora i u njegovom slučaju.
32. Što se tiče gore navedenih tvrdnji, Sud smatra da je podnosilac zahteva izgradio svoj slučaj na osnovima zakonitosti, odnosno na utvrđenju činjenica u vezi sa primenom Kolektivnog ugovora na koji se on poziva i pogrešnom tumačenju Zakona o parničnom postupku od strane Vrhovnog suda i sudova nižih instanci, uključujući i Direkciju za obrazovanje kao upravni organ koji je prvobitno odbio njegov zahtev za isplatu naknade plata.
33. Sud podseća da se ovi navodi odnose na oblast zakonitosti i da kao takvi ne spadaju u nadležnost Suda i iz tog razloga ih Sud, u načelu, ne može razmatrati (vidi slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 35).
34. U tom smislu, Sud naglašava da nije njegova dužnost da se bavi greškama u zakonu koje su navodno počinili redovni sudovi (zakonitost), osim i u meri u kojoj su takve greške mogle povrediti osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). U suprotnom, Sud bi postupao kao sud "četvrtog stepena", što bi imalo za rezultat prekoračenje granica postavljenih u njegovoj nadležnosti. U skladu sa praksom ESLJP-a i takođe u skladu sa svojom konsolidovanom praksom, Sud naglašava da je uloga redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava i ne mogu se vršiti apstraktne procene zašto je neki redovan sud odlučio na neki odgovarajući način a ne na drugačije (vidi slučaj *García Ruiz protiv Španije*, ESLJP, br. 30544/96 od 21. januara 1999. godine, st. 28, vidi, takođe, slučaj KI70/11, podnosilac zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine).
35. Ustavni sud može samo da razmotri da li su u jednom postupku dokazi predloženi na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, među mnogim drugim izvorima, slučaj *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, usvojen 10. jula 1991. godine).
36. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje dato u rešenju Vrhovnog suda jasno, a nakon razmatranja svih postupaka, Sud je takođe našao da postupci pred Apelacionim i Osnovnim sudom nisu bili nepravični ili arbitrarni (vidi slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, odluka ESLJP-a od 30. juna 2009. godine).

37. U okolnostima konkretnog slučaja, kako bi se još konkretnije razradila opšta načela ustavnog presuđivanja, Sud primećuje da je Vrhovni sud odbio zahtev podnosioca "kao nedozvoljen" u procesnom aspektu i bez razmatranja merituma zahteva. Vrhovni sud je prilikom tumačenja odredbi Zakona o parničnom postupku, onako kako je ocenio da je najpravilniji način za njihovo tumačenje, naglasio da se zahtev za reviziju mora proglasiti nedozvoljenim jer je vrednost spora ispod 3.000 €. Znači, Vrhovni sud je na proceduralnim osnovama prihvatljivosti odbio zahtev podnosioca.
38. Tačnije, Vrhovni sud je u svom rešenju naveo sledeće:
- "Iz spisa predmeta proizilazi da je vrednost spora koja je podneta u tužbi 1.395,45 €, koliko je to navedeno i u izreci presude o odbijanju prvostepenog suda, što znači da je vrednost spora u napadnutom delu presude ispod 3.000 €.*
- U smislu člana 211.2 ZPP-a [Zakon o parničnom postupku] revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnim zahtevima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari ili ispunjenje nekih drugih polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3.000 €".*
39. U tom pogledu, Sud dalje smatra da podnosilac zahteva nije dokazao da su postupci pred Vrhovnim sudom ili pred drugim redovnim sudovima bili nepravilni ili arbitrarni, ili da su njegova osnovna prava i slobode zaštićene Ustavom povređene usled pogrešnog tumačenja procesnog prava. Sud ponovo naglašava da je tumačenje zakona zadatak redovnih sudova i da predstavlja pitanje zakonitosti (vidi slučaj KI63/16, podnosilac zahteva *Astrit Pira*, rešenje o neprihvatljivosti od 8. avgusta 2016. godine, stav 44, i vidi, takođe, slučaj KI150/15; KI161/15; KI162/15; KI14/16; KI19/16; KI60/16 i KI64/16, podnosioci zahteva *Arben Gjukaj, Hysni Hoxha, Driton Pruthi, Milazim Lushtaku, Esat Tahiri, Azem Duraku i Sami Lushtaku*, rešenje o neprihvatljivosti od 15. novembra 2016. godine, stav 62).
40. Sudska praksa ovog Suda pokazuje da je bilo i drugih slučajeva u kojima se osporavalo rešenje Vrhovnog suda, kao što je ovaj slučaj, kojim su odbijeni kao nedozvoljeni zahtevi za reviziju u kojima je vrednost spora bila ispod 3.000 €. U takvim slučajevima se Sud, kao i u ovom slučaju, usredsredio isključivo na to da li su podnosioci imali koristi od pravičnog i nepristrasnog suđenja ne upuštajući se u pitanja zakonitosti i aspekte tumačenja procesnog i materijalnog prava, budući da su takvi prerogativi pod nadležnošću redovnih sudova. Stoga, Sud je takve slučajeve proglasio neprihvatljivim kao očigledno neosnovane (vidi slučajeve Ustavnog suda KI66/18, podnosilac *Sahit Muçolli*, rešenje od 6. decembra 2018. godine; KI110/16, podnosilac *Nebojša Đokić*, rešenje od 24. marta 2017. godine; KI24/16, podnosilac *Avdi Haziri*, rešenje od 4. novembra 2016. godine; KI112/14, podnosilac *Srboljub Krstić*, rešenje od 19. januara 2015. godine; KI84/13, podnosioci *Gani, Ahmet i Nazmiye Sopaj*, rešenje od 18. novembra 2013. godine).

41. U skladu sa svojom konsolidovanom sudskom praksom, Sud dalje naglašava da njegovo nezadovoljstvo ishodom postupka od strane redovnih suda, odnosno odlukama Vrhovnog, Apelacionog i Osnovnog suda, ne može samo po sebi da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21, i vidi, takođe, slučaj KI56/17, podnositeljka zahteva *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 42).
42. Sud takođe podseća da podnosilac zahteva je tvrdio da je tretiran na nejednak način pošto neki od njegovih kolega „su dobili pravo na jubilarnu nagradu nakon penzionisanja, dok ja, sa druge strane, evo godinama tražim ovo neosporivo pravo“. U vezi sa ovim navodom, Sud primećuje da osim što je naveo član 3. Ustava, kao člana za koji on tvrdi da je kršen, on nije pružio nikakvo dodatno razjašnjenje o tome kako je takvo pravo povređeno i kako je on tretiran na nejednak način u odnosu na njegove kolege.
43. Kao rezultat toga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio navode da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravični ili arbitrarni i da su osporenim odlukom povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom i EKLJP.
44. U zaključku, u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, zahtev je očigledno neosnovan, na ustavnim osnovama i, shodno tome, neprihvatljiv.

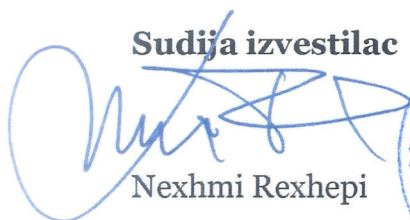
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, i pravilom 39 (2) Poslovnika, dana 22. jula 2019. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona, i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

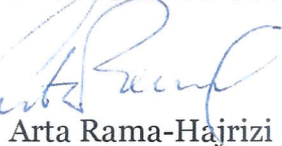
Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi